

Dato: 04.10.2022 Arkivkode: Bilag nr: Arkivsak ID: 21/13249 J.post ID: 21/159966
Saksansvarlig: Berit Inger Øen
Saksbehandler: Ellen Marie Fodstad

Behandlingsutvalg	Møtedato	Politisk saksnr.
Hovedutvalg for miljø, idrett og kultur	20.10.2022	100/22
Formannskapet	26.10.2022	166/22
Ungdomsrådet	02.11.2022	062/22
Hovedutvalg for miljø, idrett og kultur	10.11.2022	112/22
Formannskapet	16.11.2022	186/22

Plan for visuell kunst i offentlige rom i Bærum

Formannskapet-16.11.2022- 186/22

Vedtak:

1% av kommunens investeringer til bygg, anlegg og uteområder avsettes til kunst i offentlig tilgjengelige rom i tråd med føringer gjengitt i saken. Kostnaden begrenses til inntil 1% av bruttokostnad, og må vurderes avhengig av byggets representativitet. Det innføres også et makstak på NOK 3 millioner.

Kommunedirektøren bes komme tilbake med et forslag til en hybridmodell for fordeling av midlene som settes av til kunst. Det bes om at én andel av midlene settes av til kunst i relevante investeringsprosjekter, og at én andel av midlene går inn i nytt "Fond for kunst i offentlige rom". Midlene i fondet kan disponeres fritt i henhold til kommunens mål og planer for kunst i offentlige rom.

Retningslinjer for Bærum kommunes kunstsamling vedtas.

Hovedutvalg for miljø, idrett og kultur-10.11.2022- 112/22

Innstilling:

1% av kommunens investeringer til bygg, anlegg og uteområder avsettes til kunst i offentlig tilgjengelige rom i tråd med føringer gjengitt i saken. Kostnaden begrenses til inntil 1% av bruttokostnad, og må vurderes avhengig av byggets representativitet. Det innføres også et makstak på NOK 3 millioner.

Kommunedirektøren bes komme tilbake med et forslag til en hybridmodell for fordeling av midlene som settes av til kunst. Det bes om at én andel av midlene settes av til kunst i relevante investeringsprosjekter, og at én andel av midlene går inn i nytt "Fond for kunst i offentlige rom". Midlene i fondet kan disponeres fritt i henhold til kommunens mål og planer for kunst i offentlige

rom.

Retningslinjer for Bærum kommunes kunstsamling vedtas.

Ungdomsrådet-02.11.2022- 062/22

Innstilling:

1. 1% av kommunens investeringer til bygg, anlegg og uteområder avsettes til kunst i offentlig tilgjengelige rom i tråd med føringer gjengitt i saken .

2. Retningslinjer for Bærum kommunes kunstsamling vedtas.

Formannskapet-26.10.2022- 166/22

Vedtak:

Saken utsettes i påvente av behandlingen i Hovedutvalg for miljø, idrett og kultur.

Hovedutvalg for miljø, idrett og kultur-20.10.2022- 100/22

Vedtak:

Saken utsettes til neste møte.

Hovedutvalg for miljø, idrett og kultur-10.11.2022-112/22

Innstilling:

1% av kommunens investeringer til bygg, anlegg og uteområder avsettes til kunst i offentlig tilgjengelige rom i tråd med føringer gjengitt i saken. Kostnaden begrenses til inntil 1% av bruttokostnad, og må vurderes avhengig av byggets representativitet. Det innføres også et makstak på NOK 3 millioner.

Kommunedirektøren bes komme tilbake med et forslag til en hybridmodell for fordeling av midlene som settes av til kunst. Det bes om at én andel av midlene settes av til kunst i relevante investeringsprosjekter, og at én andel av midlene går inn i nytt "Fond for kunst i offentlige rom". Midlene i fondet kan disponeres fritt i henhold til kommunens mål og planer for kunst i offentlige rom.

Retningslinjer for Bærum kommunes kunstsamling vedtas.

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. 1% av kommunens investeringer til bygg, anlegg og uteområder avsettes til kunst i offentlig tilgjengelige rom i tråd med føringer gjengitt i saken .
2. Retningslinjer for Bærum kommunes kunstsamling vedtas.

SAKEN I KORTE TREKK

Bærum kommunes nye retningslinjer for kunst i offentlige rom innebærer innføring av

- en ny måte å sette av midler til kunst i offentlige rom
- nye retningslinjer for innkjøp, forvaltning og formidling

I denne saken legges det fram forslag til en ny finansieringsmodell og retningslinjer for arbeidet med Bærum kommunes kunstsamling. Nye retningslinjer er beskrevet i dokumentet som følger saken som vedlegg.

Bakgrunn for saken/saksopplysninger

For å nå kommuneplanens mål om et Bærumsamfunn der vi jobber sammen for å skape gode liv og like muligheter er det å legge til rette for et bredt og mangfoldig kunst- og kulturliv en av de vedtatte strategiene. Bærum kommune gjør allerede mye på kulturfeltet, både som tjenesteprodusent og som tilrettelegger og samfunnsutvikler. I denne saken fremmes det forslag om nye og bedre måter å jobbe med samfunnsoppdraget kunst i det offentlige rom, konkret knyttet til investeringer til bygg, anlegg og uterom. Hele saksfremlegget bygger på at kunst bidrar til meningsutveksling og dialog, og utvider rommet for ytringer og er med på å skape gode liv.

Kunstnerisk utsmykning av offentlige rom var en viktig del av nasjonsbyggingen i Norge på 1800- og 1900-tallet. Fra 1930 og utover arbeidet kunstnerorganisasjoner og andre aktører innenfor kunst og arkitektur for at det skulle settes av en prosentsats av byggebudsjettet for statlige bygg til utsmykningsformål. På 1950- og 60-tallet etablerte staten de første finansieringsordningene for utsmykning av statlige, fylkeskommunale og kommunale bygg som en del av «kunstspredningens kulturpolitikk», det vil si å gjøre kunsten tilgjengelig for folk flest. Utsmykkingsfondet ble etablert i 1976. Det skiftet navn til Kunst i offentlig rom (KORO) i 2006. I dag har staten, fylkeskommunene og de fleste kommuner ordninger for kunst i offentlig rom.

Kombinasjonen av kunst som opplevelse, kunnskap og aktivitet, innebærer at kunst blant annet er helsefremmende, skaper samtaler på tvers av bakgrunn, alder og interesser. Kunsten vil være for både innbyggere og besøkende, kunsten kan være en identitetsskaper og sette Bærum på kartet.

For å lykkes best mulig med kunst i det offentlige rom er det avgjørende å få en tidlig beslutning av omfang i planlegging av nye bygg og uterom. På den måten kan man oppnå at kunsten inngår i selve bygget, eller utearealet – og dermed redusere kostnadene og få en helhetsløsning. Dette samfunnsoppdraget – kunst i det offentlige rom – er felles for alle landets kommuner.

Bærum kommune har hatt ulik praksis for hvordan kunstnerisk utsmykning ved oppføring av bygg og anlegg blir håndtert og det har ikke vært et tydelig nok mandat og reglement. Det har variert hvor mye som har blitt brukt til kunst i ulike prosjekter, de siste årene har det variert fra 0,17-0,8 % av bygge kostnadene. Slik kommunedirektøren ser det er det forbedringsmuligheter både for mandat, rutiner og ansvar for hvordan kommunen håndterer dette samfunnsoppdraget. De fleste større kommunene i Norge har etablerte finansieringsmodeller for kunst:

- **Oslo 0,4 %** av investeringsbudsjettet til kunst. Investeringer som finansieres ved avgift (vann, avløp, avfall, havn) ikke inngår i avsetningen til kunst.
- **Bergen 1%** av byggekostnader går til kunstprosjekt. Det er et tak på 3 millioner, men dette kan i spesielle tilfeller økes noe.
- **Trondheim netto 1.25 %** av investeringsbudsjettet til kunst. Investeringer som finansieres ved avgift (vann, avløp, avfall, havn) ikke inngår i avsetningen til kunst.
- **Stavanger 1%** investeringsbudsjettet til kunst.
- **Kristiansand 0,5 %** av totalt brutto investeringsbudsjett for byggeprosjekter, parkanlegg og andre skattefinansierte anleggsprosjekter i offentlig rom, til kunst i offentlige bygg og uterom
- **Drammen** Skal opp til behandling: 2 % av byggekostnader ved nybygg og rehabilitering med et tak på 2 millioner
- **Asker 1%** av kommunens samlede investeringsbudsjett (eks. avgiftsfinansierte investeringer)
- **Lillestrøm** tilsvarende 0,5 % av nye investeringsprosjekter til bygg, anlegg og uteområder i henhold til vedtatt økonomiplan for det enkelte år
- **Fredrikstad** avsetningen til bygg beregnes som 1-2 prosent, avhengig av byggets representativitet. Avsetning til plasser, torg, kaier, grøntanlegg og friområder beregnes som 1 -2 prosent av brutto investeringsramme.

Tidligere behandling

Ingen tidligere behandling

Redegjørelse

Kommunedirektøren foreslår at det avsettes 1 prosent av det konkrete byggeprosjektets brutto investeringsramme. Med dette legger vi oss tett på sammenliknbare kommuner. Avsetning skjer i forbindelse med fastsettelse av prosjektets økonomiske rammer ved beslutningspunkt 3 (BP3) jfr. kommunens prosjektmetodikk og behandlingen av budsjett og økonomiplan. Den totale avsetningen skal dekke alle kostnader knyttet til kunstinnkjøp, herunder bistand til innkjøp av ekstern kunstkonsulent/kunstnerbistand ifm. anskaffelsen, selve kunsten mv.

Avsetning til offentlige uterom (plasser, torg, kaier, grøntanlegg og friområder) beregnes som 1 prosent av brutto investeringsramme for prosjektet trukket fra VA og øvrig teknisk infrastruktur for prosjektet, med tak på 3 mill. Avsetning skjer i forbindelse med fastsettelse av prosjektets økonomiske rammer i beslutningspunkt 3 (BP3) jfr. kommunens prosjektmetodikk og behandlingen av budsjett og økonomiplan. Den totale avsetningen skal dekke alle kostnader knyttet til kunstinnkjøp, herunder bistand til innkjøp av ekstern kunstkonsulent/kunstnerbistand ifm. anskaffelsen, selve kunsten mv. Unntaksvis kan prosentsatsene overstiges med bakgrunn i vurdering av type prosjekt, dets tilgjengelighet, antall brukere og grad av offentlighet. Prosjektets betydning og symbolverdi tillegges også vekt.

For investeringsprosjekter skal det også søkes om midler fra Kunst i offentlige rom (KORO), Sparebankstiftelsen og andre som støtter kunsten i det offentlige rommet. I tillegg samarbeider kommunen med lokale byggherrer og næringsliv om ulike initiativer.

Midler til formidling og forvaltning av den eksisterende kunstsamlingen budsjetteres i forbindelse med utarbeidelsen av budsjett- og økonomiplan. Det lages en egen flerårig vedlikeholdsplan som det rapporteres på årlig.

Forslag nye retningslinjer

Bærum nye retningslinjer for kunst i offentlige rom innebærer innføring av

- Gjennomføringsmodell for kunstprosjekter i bygg og uterom. Bærum kommunes retningslinjer for anskaffelse av kunst gjelder alle kommunale virksomheter, og kommer til anvendelse ved nybygg, tilbygg, rehabilitering av eldre bygg, park- og byrom, og i byutviklingsprosjekter. For alle permanente prosjekter settes det ned et kunstutvalg som består av arkitekt, byggherre og brukerrepresentant.
- Retningslinjer for innkjøp av kunst til samlingen og mottak av gaver. Spørsmål om innkjøp og gaver til Bærum kommune i form av kunstverk, skulpturer, monumenter og installasjoner som ønskes plassert i det offentlige rom, skal alltid framlegges for kunstrådgiver som oppnevner et arbeidsutvalg.
- Egne retningslinjer for forvaltning av samlingen skal sørge for at kunstverkene forvaltes på en god måte samtidig som de sikrer tilgjengelighet for kommunens ansatte, brukere og øvrig publikum. Målet er å hindre fysisk forfall av en samling som er i aktiv bruk og å sikre en oppdatert og representativ samling.
- Retningslinjer for kunstformidling. Formidling av kunsten er prioritert, tiltak rettet mot barn og unge spesielt. Grunnlaget for en levende interesse for kunsten legges tidlig i livet og ved å bli eksponert for kunsten får man en bedre forståelse av hvordan den kan brukes til å belyse aktuelle problemstillinger for et bredere publikum.
- Tilrettelegging for et aktivt kunstmiljø i Bærum, vi skal være en kommune der skapende kunstnere ønsker å bo og arbeide. Kommunen vil med utleie av lokaler til kunstnere legge til rette for at kunstnere gis gode arbeids- og rammevilkår

Intern prosess og ekstern medvirkning

Forslag til finansiering har vært på intern høring hos kultur, natur, park og idrett, eiendom, byggesak, plan og byutvikling, strategi og budsjett, digitalisering og utvikling. I tillegg har man fått innspill og råd fra KORO (Kunst i offentlige rom som er statens fagorgan) kunstfaglige rådgivere i Viken fylkeskommune, Drammen, Asker, Lillestrøm, Trondheim, Bergen, Stavanger, Kristiansand og Fredrikstad kommune.

Økonomiske konsekvenser.

Alle kommunale byggeprosjekt som vil omfattes av ordningen, vil kunne bli opptil 1% dyrere. Erfaringsmessig har mange byggeprosjekt allerede satt av en del midler til kunst, slik at netto prisøkning ofte blir mindre.

Konsekvenser av beslutningene

Et mangfoldig kunst- og kulturliv bidrar til å styrke folks livskvalitet og helse. Kunst- og kulturuttrykk er ytringer som er vesentlige for demokrati og fellesskap.

For å nå kommuneplanens mål om et Bærumsamfunn der vi jobber sammen for å skape gode liv og like muligheter er det å legge til rette for et bredt og mangfoldig kunst- og kulturliv en av de vedtatte strategiene.

Ønske om dedikerte midler til utsmykning bygger på at kunst bidrar til meningsutveksling og dialog, og utvider rommet for ytringer og er med på å skape gode liv.

For å lykkes best mulig med kunst i det offentlige rom er det avgjørende å få en tidlig beslutning av omfang i planlegging av nye bygg og uterom. På den måten kan man oppnå at kunsten inngår i selve bygget, eller utearealet – og dermed redusere kostnadene og få en helhetsløsning. Dette samfunnsoppdraget – kunst i det offentlige rom – er felles for alle landets kommuner.

Kommunedirektøren mener at forslaget til å avsette en fast prosent til kunst knyttet til kommunale byggeprosjekter kan bidra til også å utfordre de private aktørene i byutviklingen også til å bidra med kunst i de offentlige rom i tilknytning til sine byggeprosjekter. Dette vil samlet kunne gi et vesentlig løft for kunst til glede for innbyggere og bruker av offentlig rom.

Vedlegg:

Retningslinjer for kunst i Bærum kommune siste

6044909

Behandlingen i møtet 16.11.2022 Formannskapet

Forslag fremmet av Kjell Maartmann-Moe, Ap

1% av kommunens brutto ikke-rentable investeringer settes av til visuell kunst i offentlige rom.

Votering:

Kjell Maartmann-Moes forslag fikk 2 stemmer (2Ap) og falt.

Kommunedirektørens forslag punkt 1 fikk 1 stemme (MDG) og falt.

Innstillingen ble vedtatt mot 1 stemme (R).

Formannskapet-16.11.2022- 186/22:

Vedtak:

1% av kommunens investeringer til bygg, anlegg og uteområder avsettes til kunst i offentlig tilgjengelige rom i tråd med føringer gjengitt i saken. Kostnaden begrenses til inntil 1% av bruttokostnad, og må vurderes avhengig av byggets representativitet. Det innføres også et makstak på NOK 3 millioner.

Kommunedirektøren bes komme tilbake med et forslag til en hybridmodell for fordeling av midlene som settes av til kunst. Det bes om at én andel av midlene settes av til kunst i relevante investeringsprosjekter, og at én andel av midlene går inn i nytt "Fond for kunst i offentlige rom". Midlene i fondet kan disponeres fritt i henhold til kommunens mål og planer for kunst i offentlige rom.

Retningslinjer for Bærum kommunes kunstsamling vedtas.

Behandlingen i møtet 10.11.2022 Hovedutvalg for miljø, idrett og kultur**Votering:**

Nikki Scheis (MDG) forslag fikk to stemmer (2MDG) og falt.

Ola Helmich Borchgrevink Pedersens (Ap), punkt 1, fikk to stemmer (2Ap) og falt.

Ved alternativ votering mellom Sebastian Lundahl Otterhals (H) forslag og kommunedirektørens forslag, punkt 1, ble Otterhals' forslag vedtatt med åtte stemmer (6H, 2Frp) mot kommunedirektørens forslag, punkt 1 som fikk syv stemmer (2Ap, 2MDG, 2V, 1Sp) som falt.

Ola Helmich Borchgrevink Pedersens (Ap) forslag, punkt 2, ble vedtatt med åtte stemmer (6H, 2Ap) Kommunedirektørens forslag, punkt 2, ble enstemmig vedtatt.

Hovedutvalg for miljø, idrett og kultur-10.11.2022- 112/22:**Innstilling:**

1% av kommunens investeringer til bygg, anlegg og uteområder avsettes til kunst i offentlig tilgjengelige rom i tråd med føringer gjengitt i saken. Kostnaden begrenses til inntil 1% av bruttokostnad, og må vurderes avhengig av byggets representativitet. Det innføres også et makstak på NOK 3 millioner.

Kommunedirektøren bes komme tilbake med et forslag til en hybridmodell for fordeling av midlene som settes av til kunst. Det bes om at én andel av midlene settes av til kunst i relevante investeringsprosjekter, og at én andel av midlene går inn i nytt "Fond for kunst i offentlige rom". Midlene i fondet kan disponeres fritt i henhold til kommunens mål og planer for kunst i offentlige rom.

Retningslinjer for Bærum kommunes kunstsamling vedtas.

Behandlingen i møtet 02.11.2022 Ungdomsrådet**Votering:**

Kommunedirektørens forslag ble enstemmig vedtatt.

Ungdomsrådet-02.11.2022- 062/22:**Innstilling:**

1. 1% av kommunens investeringer til bygg, anlegg og uteområder avsettes til kunst i offentlig tilgjengelige rom i tråd med føringer gjengitt i saken .

2. Retningslinjer for Bærum kommunes kunstsamling vedtas.

Behandlingen i møtet 26.10.2022 Formannskapet

Votering:

Ordfører Lisbeth Hammer Krogs forslag ble enstemmig vedtatt.

Formannskapet-26.10.2022- 166/22:

Vedtak:

Saken utsettes i påvente av behandlingen i Hovedutvalg for miljø, idrett og kultur.

Behandlingen i møtet 20.10.2022 Hovedutvalg for miljø, idrett og kultur

Votering:

Pedersens forslag ble enstemmig vedtatt.

Hovedutvalg for miljø, idrett og kultur-20.10.2022- 100/22:

Vedtak:

Saken utsettes til neste møte.